

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.121.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8419 Pani Posłanki Barbary Dolniak w sprawie źródła finansowania wynagrodzenia dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Kwestii wypłaty wynagrodzenia dla kuratora ustanowionego dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo nie uregulowano ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572). Podstawą do rozstrzygnięcia o prawie kuratora do wynagrodzenia za sprawowanie kurateli jest art. 179 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809). Przywołany przepis stanowi, że wynagrodzenie kuratora pokrywa się z dochodów lub majątku osoby, dla której został on ustanowiony, a jeżeli osoba ta nie ma odpowiednich dochodów lub majątku, wynagrodzenie pokrywa ten, kto żądał ustanowienia kuratora. Stosownie zaś do art. 178 § 2 przywołanej ustawy, w zakresie nieuregulowanym przez przepisy, które przewidują ustanowienie kuratora, stosuje się odpowiednio do kurateli przepisy o opiece (przepis art. 162 KRiO dotyczący opieki prawnej wskazuje, że wynagrodzenie dla opiekuna prawnego może być pokrywane ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej, jeżeli osoba ubezwłasnowolniona nie ma odpowiednich dochodów lub majątku). Można wywieść stąd wniosek, że skoro kwestia ustalania wynagrodzenia dla kuratora jest uregulowana w art. 179 § 1 KRiO, to art. 178 § 2 KRiO odsyłający do odpowiedniego stosowania przepisów o opiece nie ma zastosowania.

Jednakże, gminy (ośrodki pomocy społecznej) zostały zobowiązane do wypłaty wynagrodzenia kuratorom osób ubezwłasnowolnionych częściowo w związku z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r. III CZP 6/14, zgodnie z którą:

- „1. W razie braku podstaw do pokrycia wynagrodzenia kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej na podstawie art. 179 § 1 KRiO, wynagrodzenie to jest pokrywane ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej (art. 162 § 3 w związku z art. 178 § 2 KRiO i art. 53a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).
2. W postępowaniu o przyznanie wynagrodzenia kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej ze środków publicznych zainteresowanym jest gmina, na której spoczywa obowiązek wypłaty tego wynagrodzenia.
3. Postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej jest postanowieniem co do istoty sprawy, od którego przysługuje apelacja (art. 518 k.p.c.)”.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie może kwestionować orzeczeń sądów. Również gminy, którym przedstawiane są postanowienia sądu o przyznaniu wynagrodzenia kuratorowi ze środków publicznych, mają obowiązek ich realizacji.

Podobne orzeczenia sądów powodują wątpliwości w zakresie źródła finansowania wynagrodzeń wypłacanych kuratorom. Część sądów, w postanowieniach o przyznaniu

wynagrodzenia dla kuratora, jako źródło finansowania tego wydatku wprost wskazuje Skarb Państwa.

Należy w tym miejscu podkreślić, że Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że nie ma podstawy prawnej do pokrywania kosztów wypłaty wynagrodzenia dla kuratorów z dotacji budżetu państwa (np. wyroki z dnia 16 października 2020 r. sygn. akt I GSK 217/18 i I GSK 280/18, wyrok z dnia 28 października 2020 r. sygn. akt I GSK 418/18, wyrok z dnia 28 kwietnia 2021 r. I GSK 635/18). Sąd powołuje się przy tym na szczególną ochronę środków finansowych budżetu państwa. Z tego względu przepisy ustawy o pomocy społecznej nie mogą być interpretowane rozszerzająco, co oznacza, że nie mogą być stosowane do wypłacania wynagrodzenia kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej ze środków dotacji celowej na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu wypłacania wynagrodzeń za sprawowanie opieki.

Podobne stanowisko prezentuje Minister Finansów, według którego zadania finansowane z budżetu państwa w formie dotacji celowych muszą bezwzględnie wynikać z obowiązujących przepisów odrębnych, określających przeznaczenie dotacji oraz sposób rozliczania środków. Stosowanie w tym zakresie analogii na gruncie ustawy o finansach publicznych, z zasady niedopuszczalne, nie jest praktykowane.

Z uwagi na istnienie wątpliwości interpretacyjnych w przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie ustalania wynagrodzenia dla kuratorów w sytuacji, w której do ustanowienia kuratora doszło z urzędu, a poddany kurateli nie posiada majątku ani dochodów, Minister Rodziny i Polityki Społecznej zwrócił się pismem z 28 maja 2020 r. (znak: DPS.I.070.62.2020.AP) do Ministra Sprawiedliwości o dokonanie zmiany przepisów, tak aby przy interpretacji przepisów prawa w odniesieniu do wydatkowania środków publicznych nie było potrzeby sięgania do analogii.

Należy zwrócić uwagę, że w systemie prawa cywilnego i rodzinnego istnieje wiele rodzajów kuratorów. Obok kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych istnieją kuratorzy dla dziecka poczętego, dla osób prawnych, dla nieobecnego, dla dochodzenia ojcostwa, kuratorzy spadku. Na podstawie art. 605 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568) do wszystkich tych rodzajów kuratorów stosuje się odpowiednio przepisy o opiece. Nie ma żadnego uzasadnienia, aby gminy ze środków na pomoc społeczną finansowały wynagrodzenia dla kuratorów tego typu.

Uważam, że precyzyjne uregulowanie w przepisach prawa rodzinnego i opiekuńczego kwestii przyznawania, wypłacania i finansowania wynagrodzeń kuratorów jest konieczne. Pozostaje to jednak w gestii Ministra Sprawiedliwości, który jest organem właściwym do dokonywania zmian we wskazanych przepisach.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/